

Şair Haydar Çoruhlu'yla Şiirin Kalbine Yolculuk

– M.Nihat Malkoç · 07 Temmuz 2019

M. NİHAT MALKOÇ

Bazı insanlar için bir yaşam tarzıdır şiir, yaşama sebebidir. Belki de hayatın ta kendisidir, öznesidir. Şiir, yaşam sevgisinin berrak pınarıdır. Hayatı idame ettirebilmek için nefes gibidir. Şair söyleyecek sözü olandır. Şairlik en zor zamanlarda bile dik, diri ve iri durmaktır. Sözcüklerin gücünü güç edinmektir. Bir duygu işçiliğidir şiir. Yusuf'un zindandaki duası, Züleyha'nın sıcak gözyaşı, İbrahim'in teslimiyetinin söze bürünmüş hâlidir. Ham sözlerin işlenmiş, son safhasıdır. Şair kelimelerin elinden tutandır. Şair, şiirin coşkunu ve derin sularına kendini bırakandır.

Şiire dair bu kısa mukaddimeden sonra, saf şiirin bu sıra dışı özelliklerini ruhunun derinliklerinde saklayan bir ismi takdim edeceğim sizlere. Trabzon'un yağmurunda ıslanan güneşinde ısınan, bu şehrin helal ekmeğinden nasibine düşeni koparmak için gece gündüz çalışan, kalan zamanında da şiir yazan bir duygu işçisinden, değerli şair Haydar Çoruhlu'dan bahsedeceğim. Onun renkli yaşam öyküsüne ve şairliğine dair kısa analiz ve sentezlerde bulunacağım.

Şiirin çilesini çeken şair Haydar Çoruhlu uzun yıllardan beri kelimelerle dost; barış, sevgi ve hoşgörü hisleriyle kardeş; düşlerden inşa ettiği gönül hanesinde, münzevi ve mütevezi bir hayat yaşıyor. Hayata dair acı tatlı hislerini yürek teknesinde yoğurarak duygu süzgecinde(n) süzüyor. Hayata dair düşleri ve düşünceleri gönül imbiğinden geçiriyor. O bir söz ustası.. Şiirle uzun senelere dayanan samimi bir dostluğu var. Şiir onun sadık dostu. Şiirle yolları daima kesişiyor.

Hâlden ve kâlden anlayan bir gönül insanı olan Haydar Çoruhlu, 1955 senesinde Trabzon'da, Gülbahar Hatun Mahallesi'nde hayata gözlerini açtı. Sırasıyla Cumhuriyet İlkokulunu, Karma Ortaokulunu ve Trabzon Lisesini başarıyla bitirdi. 1974 yılında Trabzon'un gözbebeği olan KTÜ'de okumaya başladı. Mühendislik Mimarlık Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümünden mezun olduğunda seneler 1977'yi gösteriyordu. İdealleri olan genç bir mühendis olarak aynı yıl bir kamu kurumunda çalışmaya başlayan Çoruhlu, 2003 senesinde emekli olmuştur. Emekliye ayrıldıktan sonra da boş durmamış, Çoruh Mühendislik firmasını kurarak yoğun bir çalışma temposuna girmiştir. Çalışmaktan keyif alan Çoruhlu, kendi işinin başında çalışmaya devam etmektedir.

Haydar Çoruhlu bir Trabzon sevdalısıdır. Bu şehrin toprağına, suyuna, havasına aşk derecesinde tutkundur. Askerlik, yurtiçi ve yurt dışı gezilerinin dışında bu kentle uzun süreli bir ayrılığı hiç yaşamamıştır. Bu şehirde olmak, mutlu olması için yeterli bir sebep teşkil etmiştir.

Haydar Çoruhlu, on beş yaşlarında başladığı şiir denemelerinin sonunda 1993 yılında ilk şiir kitabı olan "Gün Olur" u yayınladı. Aynı yıl Karadeniz Yazarlar Birliği Derneği'ne üye oldu. Dernek 2.

Başkanlığı ve Meclis Başkanlığı görevlerinde bulundu. Duygusal ağırlıklı ilk kitabının konuları aşk ve toplumsal sorunlardı. Cemiyet içinde bulunmaktan zevk alan Çoruhlu, 1986-1990 yılları arasında dört yıl boyunca Trabzon Makine Mühendisleri Odası Başkanlığını yapmıştır.

Cemiyet adamlığı ve teşkilatçılığı ön planda olan Çoruhlu, Trabzon Yazarlar Birliği, Karadeniz Yazarlar Birliği, Türkiye Yazarlar Birliği ve Trabzon Sanatevi Derneğinde aktif çalışmalar yapmıştır. Trabzon için her türlü fedakârlığı yapmaya hazır olduğunu gösteren Çoruhlu, bu kültürel kurumlardan biri olan Türkiye Yazarlar Birliği Trabzon Şube Başkanlığı görevini sürdürmektedir. Bunlarla birlikte Ortahisar Kent Konseyi üyeliği görevine de devam etmektedir. Trabzon için düşünen ve Trabzon için üreten Çoruhlu, şiiri içselleştirmiştir. Şair evli olup, biri öğretmen, biri de kendisi gibi makine mühendisi olan bir kız, bir erkek çocuk sahibidir.

Sözlere rengârenk imge gömlekleri giydiren Haydar Çoruhlu, iyi bir şair olduğu gibi, toplumun nabzını tutan, engin birikime sahip düşünce ve gönül adamıdır da... Hayata ve topluma dair duygu ve düşüncelerini 1994 yılından beri Sahil, Trabzon ve Yeni Haber gazetelerinde kaleme aldığı köşe yazılarında okurlarıyla paylaşmaktadır. Akçaabat Yeni Haber gazetesindeki "Sözün Özü" köşesinde aralıksız 20 yıldır yazıları yayınlanmaktadır. Şiirleri Birlik, Yunus ve Karayel dergilerinde yayımlanan şair; 1995 yılında Yunus Dergisi Şiir Hizmet Ödülüne layık görülmüştür.

Şiiri bir yaşam biçimi olarak gören ve bu anlayışla yazan şair Haydar Çoruhlu'nun sırasıyla Gün Olur(1993), Sevgiler Ağlamasın(1998), Karartma Yalnızlığı(2009), Hüzzam Vakti(2014) adıyla yayınlanmış dört şiir kitabı bulunmaktadır. Bahsi geçen bu kitaplardan ilk üçü Yunus Dergisi Yayınları arasında okurla buluşmuştur. Şairin son şiir kitabı olan Hüzzam Vakti kendi yayınıdır.

Bugüne kadar farklı konularda yüzlerce şiir kaleme alan Haydar Çoruhlu, şiirdeki tecrübesini her kitabında bir adım ileri götürmektedir. Onun önceki ve sonraki şiirlerini eleştirel bir gözle inceleyenler, her şiir kitabında bir öncekine nazaran büyük mesafeler aldığını açıkça görecektir. Son şiir kitabı olan Hüzzam Vakti'nde bu ilerleme tüm çıplaklığıyla kendini belli ediyor.

Haydar Çoruhlu, şiirlerinde kendine özgü bir imge dünyası oluşturmuştur. Şair, şiirlerinde Türkçenin bütün imkânlarından yararlanıyor. Son kitabına adını veren "Hüzzam Vakti" şiiri, yüreğin teline dokunan şiirlerden sadece biri. Bu şiirdeki "asaleten atanmışsın gönlüğüme" dizesi değme şairlere taş çıkartacak cinstendir. Benim favori şiirlerimden birisi de budur. Bu son kitapta imgeleriyle ve güçlü yapısıyla dikkat çeken şiir sayısı önceki kitaplarına nazaran çoktur.

Herkes şiir yazar; ama bu bazıları için bir hevesten öteye gidemez. Haydar Çoruhlu, şiiri çalakalem yazanlardan değil. Az yazıyor, yazdıklarını bekletiyor, bir çay misali demlemeye bırakıyor; demini alan şiirleri okurların beğenisine sunuyor. Adeta iğneyle kuyu kazarcasına büyük bir sabırla yazılan bu şiirler, zamanın hoyrat ellerinden geçerek yarınlara kalabilecek cinstendir.

Haydar Bey, şiirlerinde farklı kelimeler kullanarak zengin bir söz dağarcığı olduğunu gösteriyor. O, şiirlerinde kelimeleri alabildiğine özgür bırakıyor. Sırf bu yüzden, şiiri zorlayan ve sınırlayan heceye rağbet etmiyor. Fakat onun şiirlerindeki serbestlik size başıboşluğu çağrıştırmaz. Onda dikkat çekici bir mısra ve sözdizimi disiplini var. Kelimelerin yerli yerine oturması için dizelerini büyük bir sabırla işliyor. “Ne bir eksik, ne bir fazla” ölçüsünü kendine şiar ediniyor.

Trabzon şiirinde kendine has bir yer edinen Haydar Çoruhlu, şiire yeni imgeler ve açılımlar getirerek özgün bir yol tuttuğunu ispatlıyor. Klasik benzetmelere rağbet etmiyor. Daha yeni ve özgün ifadeler peşinde koşuyor. “yalnızlığa silah sıkmak, vahşi kısraklar gibi gözlerinden geçmek, bütün ezberlerden dört nala geçmek, hüzünlerin hasadını toplamak, geçmiş kadehine doldurmak, alınyazısına veda etmek, ıslak gözlerindeki limana sığınmak, sılada sürgün düşmek, acıyı gözlerinden içmek, yağ tükemiş kandillere dönmek, bıçak sırtında yürümek, uykularına uçurumla düşmek, damarlarından sefalet akmak, kelimelerin şiir ırmağından akması, figüran gölgelerle yürümek, uzak bir şehrin kaldırımlarında son nefesini vermek, ömür bahçelerinden cam kırıkları toplamak” bunlardan sadece birkaçı... Bu ifadeler onun şiirini zenginleştirerek biricik kılıyor.

Şair Haydar Çoruhlu'nun şiirinde ilk bakışta konu zenginliği dikkat çekiyor. Onun şiirlerinde” aşk, ayrılık, çocuk, şehir, uzaklar, gece, sevgi, keder, hüzün, İstanbul, Trabzon, memleket, sonbahar, sitem, çaresizlik, gençlik, öğretmen, yolculuk, gönül, kadın, ölüm, yalnızlık, akşam, anne, bayrak, yağmur, zaman, gurbet” gibi temalar ağırlıklı olarak yer alır.

Şair Haydar Çoruhlu şiirde daima yeniliğe açıktır. Çoruhlu son şiir kitabı olan Hüzzam Vakti'nde son zamanlardaki moda uyup dizelerin başında küçük harf kullanıyor. Her şair gibi o da az sözle çok şey anlatmayı seviyor. “Bu akşam sıyırıp bütün gölgeleri üzerinden/Vahşi kısraklar gibi dörtlüğe geçtin gözlerimden” dizeleri şairin şiirdeki söyleyiş gücünü açıkça gösteriyor.

Her şair memleketini de anlatır şiirlerinde; hatta en güzel şiirini memleketine yazar. Doğduğu ve doğduğu şehir olan Trabzon'a duyduğu sevgi ve muhabbetini her fırsatta dile getiren Çoruhlu “Bir Başkadır Trabzon” adlı şiirinde şöyle diyor: Bir başkadır seyri Trabzon'un/Akşam sularında Boztepe'den bakınca/Hele yaz akşamlarında güneş batarken/Ganita'dan yakamozlar çıkınca// Denizin maviliği gecenin koynunda uyurken/Güneşin kızılığını,Yoroz'da deniz yutunca/Serinlenir sularında çocuklar kızılı, erkekli/Faroz'da, Kavaklık'ta sahil boyunca”

Çoruhlu şiirlerinde kadınları da unutmaz. Bir şiirinde “Cumbalı ahşap evlerin arasında/Ruhları sıkışıp kalan/Ömrümün şahikası kadınlar/Biri anandı, biçare sessiz/Diğeri de sensin yâr” der. Ablasını anlattığı kadın temalı bir başka şiirinde şu dizelere yer verir: “Biz dört kardeşlik aslında/Kaderin elinde oyuncak/Dört küçük beden/Biri kız, üçü erkek/Başlangıçta, dört yetimdik//Önce ikiye/Sonra dörde böldüler,yaban eller/Bir daha hiç birleşemedik//Ne sırat'lardan geçtik/Ne sınavlardan/Hiç yenilmedik/

Başardık sonunda, adam olmayı/Yaşama kıyısından tutunmayı becerdik//Lakin/Kardeş olmayı,
beceremedik/Eksik olan bir şey vardı aramızda hep/Annesizlik günlerimizden kalma/Bir köprü yıkılmıştı
içimizden sanki/Adı, sevgisizlik..”

Şiir vefalı insanları sever. Şiirde ısrar edenler, günün birinde güçlü mısralara imza atarlar. Çoruhlu, bunun en somut örneğidir. Kendisine bundan sonraki hayatında şiirli günler diliyoruz.